

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.
Előfizetési ár:
 Egész évre 5 frt — kr.
 Félévre 2 frt 50 kr.
 Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi
 részét illető közlemények, reclamációk és elő-
 fizetési pénzek küldendők.

'Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben
 A NYÁCSIK SOMA UTÓDA ÖZÉG
 Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos
 áron vétetnek fel.

TEMETŐI GONDOLATOK

Halottak napja van!

Hűs szellő suhan végig a sírok között. A leveleitől megfosztott fák meg-megbólintják ágait, itt-ott rajta maradt sárga levelek a legelső szellő-suhanásra zizegve hullanak az anyaföld kebelére s lassankint sárga szőnyeggel vonják be a sírhantokat. A sírok virágait a közelgő tél fagyaló lehelete megfosztá ékességétől s szomorúan ingatját megfonnyadt kelyheiket. A fák gallyai közt áttörő nap-sugár bágyadt, halavány színnel vonja be a temető tárgyait!

Néma csend, komor nyugalom honol az egész természetben, épen mint azok lelkében, kik haldokló kedveseik ágyánál szorongó érzések között töltik az örök elválást megelőző perceket. Csak néha zavarja meg a némaságot s a temető rémes magányát egy-egy sóhaj, egy elfojtott zokogó

hang, mely fájdalmas érzést szül még azoknál is, kiknek nincs kit keresni a sírhantok között.

Szép gondolat, hogy az élők egy napot a halottaknak is szenteljenek, a melyen eszökbe jusson az elmulás, a vég: a kikerülhetetlen halál. És vajjon lehet-e szebb, alkalmasabb nap e célra, mint amelyet a hervadás, az elmulás hónapja kínál?!

Nincs oly fásult, sivár lélek, kit meg ne hatna e szent nap; nincs oly aljas indulatokkal telt szív, melyben e napon a nemesebb érzelmek nem kerekednének felül; nincs ember, kinek elméjében meg ne fordulna százszor, ezerszer a gondolat, hogy el fog mulni, meg fog semmisülni — talán rövid napok multán — örökre!

Vajjon mi is az élet? Rövid zarándoklat a bölcsőtől a koporsóig!

Élet és halál! . . . Minő ellentétes fogalmak! Pedig — úgy mondják a bölcsek — mind kettő lényege

egy: az élet — folytonos haldoklás, s a halál — új élet kezdete.

Egy lélekzetvétel s a szív megmozdul, a vér megindul végnélküli körforgására; az izmok és idegek megkezdik működésüket; a leendő ember erős sirásra fakad s fénytelen szeméi az új világba bámulnak.

Igy kezdődik az élet!

Az ölelő és áldó karok lehanyatlanak; a mosolygó szemek örökre lezáródnak; a szeretni tudó szív verése megáll; a vér megfagy az emberben; az életvidor arcz idegenszerű alakot ölt; a test rommá változik.

Az élet vége — a megsemmisülés kezdete.

S mi vár reánk a testi elmulás után?! Ez a bölcseknek soha meg nem fejthető problémája.

Az emberi elme évezredek óta kutatja lényed titkait, életet adó Istenünk! Érzékeinkkel fel nem foghatunk, de látjuk naponkint hatalmadat,

TÁRCZA.

Dalok.

I.

Azt hittem, hogy lombtalan már
 Boldogságom rózsafája.
 Nem az, hogyha érte is bár
 Hervadtsnak zúzmarája.

Hagyott rajta vihar, hideg
 Egy-két bimbót is virulni —
 Nincs még halva! Van még minék
 Elhervadni, földre hullni . . .

II.

Ha más is látnd, fordulj el köszönnnyel,
 Ha rólam van szó, mondj: „Nem
 ismerem.”
 De gondolj rám is egy-két tiszta könnyvel,
 Mikor szobádban senki sincs jelen.

S ha útunk néha titkon összetérve,
 Találkozánk: borulj keblemre szépen.
 Amért talán anydeszkid átka érne,
 Azért megüldanak ott fenn az égben!

III.

Nincs egy meghitt hajlék, nincs egy
 drnyvas berék,
 Ahol na lesnének kívánsi emberék.

Hol forró fejemet öledbe eresztve,
 Kezedet tarthatnám remegő kezembe;

Ahol zavartalan csókokat cserélve,
 Üdvünk az angyalok üdvével felérne.

Nincs ily rejtett hajlék, se berék, se
 semmi . . .
 S nyiltan nem szabad még boldognak se
 lenni

Dr. KADOCSA ELEK.

Őszi séta.

— Hangulat. —

Pompásan esik a reggeli séta, a bolyongás így összel ott a kedvencz helyen, egy mágaslaton, honnan látni köröskörül a hegyeket, melyeken az őszi köd csillog a napfényben. A lombok gyönyörű színvegyülete élénken válik ki a staffaget képező sötét-kék égboltról, a kedves Margit-virágok tiszta kelyheikkel mosolyognak ránk, míg az elkésett, halvány kis pipacs melancholikusan ingatja piros szirmait, melyeket talán már a következő pillanatban elsodor az őszi szél. Az őszi költészetét érezzük mindenünnen felénk sugárzani. . . .

Az őszi a hervadás ideje; mégis saját-szerű felvillanyozó hatással van reánk. Vidáman indulunk előre az ismert uton; ker-

tünkben még megnézzük a Gloire-de-Dijon-t, mely két pompás rózsát ringat ágain; a georginák is tele vannak még virággal s a rezedák egész lelkükkel illatoznak. Én kedves borókafapálczámat lóbálom kezembe s büszkén sétálok mellette, az uton minden ismerősünk üdvözlő, az egyik Villa kertjéből előjön a fekete újfoundlandi kutya és barátságos jelét fogait mutatja s olykor-olykor gyenge morgást hallat, az óriási ricinus-fa kíváncsian hajol át a kerítésen s piros gyümölcssei mosolyogva üdvözlőnek, még az apró szúnyogok tábora is körölszong, örülve az életnek, a napfénynek, a mely meleg, s a mely az ő ephemer életüket néhány boldog pillanattal hosszabbá teszi. Az egész világ, az egész mindenség örülni látszik a napfényes őszi reggelnek. . . . És mi, a kik oly vidáman lépdeltünk egymás mellett, elgondoljuk: vajjon a nagy mindenséggel szemben a mi életünk is nem-e csak oly pillanatnyi, oly eltűnő, mint a körülöttünk zsongó ephemereké; az élet szele minket is csak úgy elsodor, mint az elsárgult lehullt levelet, mely nyomtalanul elvész! De e gondolat mellett szívünket valami jótékony melegség futja át, mint őszi ködét a napfény, érezzük, hogy létünk nem vész el nyomtalan, hogy van szívünkben valami, a mi halhatatlan, a mi túl-él, és élni fog akkor is, midőn minket már régen elsodort az őszi, az enyészet.

érezzük létedet, szellemünk sejti fel nem fogható mivoltodat.

Midőn kezeink először imára kulcsolódtak, kezdetük legelőbb megismerni, hogy Te vagy az Élet; a Te teremtő ujjaid nyomán mindenütt új élet fakad.

Érezzük, hogy az erő, mely gondolkodni készit, eszméket teremt s eszközöket készit az eszmék megtestesítésére, belőled egy parányi szikra, szívünkben az érzélem: a szeretet és szerelem, lényedből egy piczinyke parány. Tudjuk, hogy a napsugár, mely az ágakon levelet és virágot fakaszt, tenyészetet varázsol elé, színt és alakot ad s erővé átalakulva gépeket mozgat: a Te teremtő erődnél nyilvánulása.

Minden, mi körülöttünk él és létezik, a Te teremtő erődöt hirdeti. A virág nyílásában, a rügy fakadásában, a termékenyülésben, a kisdéd ébredő öntudatában, az ifjú szerelmében s a férfi dicsvágyában: a Te isteni erődöt látjuk megnyilatkozni...

Minden, minden azt mutatja, hogy Te vagy az élet. a soha el nem muló örök lét! Ah! de a temető sirhantjai, a hulló levelek s hervadó virágok, a megszünt, kialudt napok miliói, a hervadás, az enyészet ellentmondanak a Te teremtő erődnél. Oh uram! úgy tetszik egy pillanatra lelkünknek, hogy a Te erőd eltorpül, megsemmisül ott, hol a mulandóságot látják szemünk! Ugy tetszik gyarló eszünknek, hogy a halál kérelhetetlen szelleme előt az Élet porba omlik; a mulandóság diadalt ül a teremtés felett! A Téged dicsőítő himnusz elhal ajkainkon; imára kulcsolt kezeink kétkedve hanyatlanak alá.

De hát csakugyan való az, hogy a halál beálltával az anyag elmulik,

semmivé lesz? Hogy a kéz, mely a tollat és kardot forgatja s az a büszke, daczos szív, mely lázasán lüktet minden szépért, elmulik, semmivé lesz, mihelyt a halál fagyos kezével megérinti...

És csakugyan hiába a napsugár éltető melege, elmulik, megsemmisül minden, mihelyt az enyészet reá teszi romboló kezeit?

A tudomány azt tanítja, hogy a mi létezik, az nem lesz semmivé, csak átváltozik. Az enyészet, a halál tehát nem végleges elmulást, hanem egy új lété való átalakulást jelent.

Az erdők fája, s a hegyek gyomrából előhozott fekete gyémánt, mely lánggra lobbanva jól eső meleget áraszt szobánkban, tulajdonképen nem az, aminek látjuk, hanem szabaddá lett napsugár, mely mint kémiai feszültség a fában és szénben — az utóbbiban már évezredek óta — felhalmozva, összegyűjtve volt.

Azt is tudjuk, — a mindennapi tapasztalás, meggyőződésünk tette — hogy a korhadó és rothadó testek nem semmisülnek meg, hanem ismét azzá lesznek, a miből alkotva voltak, s az alkotó részek atomjai táplálékul szolgálnak egy új anyagnak.

De hát az az erő, mely bennünk eszméket szül s nagy tettekre hevít; az az érzélem, mely két szív összeforrásával mennyországot alkot s életet teremt: semmivé lesz-e a test, az anyag elmultával?

A bölcsék között sokan azt állítják, hogy a szellem a testtől elválaszthatatlan, csak egy erő az, melynek okvetlen elő kell állani a táplálkozással

s a vér forgásával; tehát tisztán phisiologiai működés, mely megszűnik az ok megszüntével!

Nem, és százszor nem! Maga, lelkünk tiltakozik ezen felfogás ellen. Hiszen ha ez való lenne, úgy az ember szelleme elenyésző törpeség volna a természet roppant állataiéhoz képest. Nem, az lehetetlen, hogy a vér meghidegülésével s a táplálkozás megszűnésével szellemünk megsemmisüljön, ezen állítás ellenkezik az Isten lételevel; ellenkezik azon tudattal, hogy lelkünk és szívünk érzelme: a szerelem és a szeretet az Isten által belénk adott isteni szikra.

Csak a tudatlan vagy gyenge lelkű hiheti azt, hogy a test elporlásával a lélek is elmulik. Az anyag elporlik; a szellem és az érzélem örökké való. —

A virágból felszálló illat nem semmisült meg a virág elhervadásával; elszáll, elrepül bár, atomjai szét vannak oszolva a mindenségben; semmivé nem lesz, nem lehet.

A természet mindent átalakít megváltozhatatlanul erős kezével, csak egyet nem érint, mert nincs fölötte hatalma: az isteni szikrát, melyet a teremtő belénk lehelt. Nem érinti a szellemet, s szívünk érzelmét, az igaz szerelmet. Nem érinti az eszmét, mert születésnek perczé, — a halhatatlanság pillanata.

A temető tehát — melynek sirhantjai között bánatosan anyyan bolyongunk — nem oly szomorú hely, mint a minőnek látszik; elköltözött kedveseinknek porhüvelyét takarja az esupán, de lelke, szelleme s szívének érzése: a szeretet nem hagyott el egy pillanatra sem; ott van az velünk a lét minden

És minél tovább élünk, annál erősebben ragaszkodunk ehhez s ha olykor az élet szenvedéseket, megpróbáltatásokat bocsát reánk és már-már elborít árszával: egy csillogó kis pont, egy biztató kereszt a pusztában magaslik elő akkor is, és biztatólag int felénk; s ha az Isten segítségével átküzdöttük a szenvedést, visszanyerve újra egyéniségünket, ujjongva térünk vissza a csillogó ponthoz, a biztató kereszthez, a kedves, a tiszta *Költészet*hez. — Ez az, a mi szíveinket szeretni, hinni készíti, a mi megérteti velünk az élet rejtélyeit s szárnyaira véve, a legtisztább örömet s boldogságot izlelteti velünk.

Ha végigtekintünk eddigi életünkön, látjuk, hogy midőn szenvedés látogatott meg, szívünket egyetlen érzés, lelkünket egyetlen gondolat ragadta hatalmába: a fájdalom; hiába nyílt a virág, hiába ragyogott a nap felettünk, nem éreztük illatát, nem éreztük melegét, az élet sötétnek, szomorúnak tűnt fel, hiszen azt láttuk szenvedni, a kit szeretünk; szenvedtünk mi is s egyéb érzésre tér nem maradt szívünkben. Amde a mint a megpróbáltatás ideje letelt, egyszerre csodás színt nyert az egész világ, megláttuk a napfényben fürdő falevelet, mámorító volt a virágok illata, meleg, tiszta a napfény, szívünkben, mint a vihar után a tengeren uszó csillogó habok, felszínre ke-

rült újra az élet költészete s mi ujjongva üdvözlöttük őt, mint a fakadó tavaszt!...

És bármit hozzon az élet, a mely tövisekkel vegyíti a rózsát: tudjuk, érezzük, hogy a költészet lesz az mindig, mely begyógyítja a tövisok-ozta sebet, mely nem fog elhullni, elhervadni, mint a rózsza; de tiszta fénye beragyog még oda is, a hol mi csendesen fogunk porladozni...

Oh, az a kedves őszi napfény mennyi bohóságot susog nekünk. A mint felérve a tetőre, teli tudóval szívjuk az illatos őszi levegőt, ragyogó arcczal pillantunk szét a napfényben csillogó tájon. Az öreg Gellért fehér szikláiról méltósággal tekint le a kanyargó Dunára, a levegőt bubos pacsirta hasítja át; fel-felszáll a csodás kékségbe. Milyen szép az élet; milyen jó így együtt haladni át az életen!...

Igy haladunk tovább a virágokkal szegélyezett gyaloguton, melynek két oldalán a sarkantyú-virágok harczias tekintettel néznek szembe az enyészettel, míg az apró kis fehér csigák ellepik az egész mezőséget, mintha fehér gyöngy volna elhintve a zöld fű között.

Sétánk már nem sokára véget ér, elérünk már a zöldre festett Villát, hol szintén van egy fekete újfoundlandi ismerősünk, aki

már néhányszor elfelejtett megugatni s mi jól kinevettük e hivatalos mulasztásért, ő pedig szégyenkezve bujt vissza házába. A zöld Villát elhagyva, a lilafa-sövény következik, megrikkult, itt-ott már sárguló lombjaival, itt már nagyon lassan megyünk, hogy minél tovább élvezzük a pompás levegőt.

Még egy-két gyönyörteljes lélekzetvével, és előtűnik a csunya veres Villa, de a mely megett már ott rejtőzik a mi édes kis otthonunk, már bólingatnak felénk a fák; látjuk, hogy ablakaink nyitva vannak s át-röpköd szobáinkon az illatos szellő, az aranyos napsugár... A vadszöllő piros levelei mosolyogva tapadnak a falhoz, a fehér Dáliák ábrándos tekintettel méléznak... Itthon vagyunk! Egy kedves séta emlékével gazdagabban, egy kissé talán fáradtan, kissé kipirulva lépünk be lakásunk ajtaján. Zilike, a kis kanári a répa-cvést is abba hagyja tiszteltünkre s egész kis lakásunk vidáman üdvözl, a hinta-szék szinte kinálja magát, a fehér kályha barátságos meleget terjeszt s a szobában is egyre érezzük még szállongni az ős költészetét...

ALINE.

mozzanatában; beszél hozánk édes, tulvilági hangokon s megtanít az igaz, jó, szép és nemesnek követésére.

A ki azt hiszi, hogy a szerető édes anyával, a hitvessel, a jó barátal, vagy a tudóssal, s a bölcsesél a lelket, a szellemet is föld alá temeté: az nem fogja fel az emberi szellem halhatatlanságának szép és magasztos eszméjét.

Vajjon ki meri állítani, hogy az isten-embernek nagy lelke s az egész világot átölelő szeretete, teste megfeszítésével szintén felfeszítettett a keresztre!? Lelkének fénylő sugára nem világítja-e meg még ma is annyi századok után — életútunkat? Szívének bámulatos érzése nem tanít-e még ma is beuntunk szeretetre? Eszméi nem szolgálnak-e életünk zsinormértékeül?

Elmulik minden, csak szellemi tevékenységünk eredménye: az eszme s szívünk érzelme: a szeretet és ikerestvére: a szerelem nem mulhat el soha örökké, mert élete örök, itt a földön és túl a síron.

Igen, az eszme, a szeretet és a szerelem — az örök élet!

PAPP LAJOS.

A vidéki színészet és a vidéki sajtó.

A magyar színészetnek még mindig nagy szüksége van a sajtó nagymérvű támogatására. Színészetünk száz éves multja ez idő szerint még nem elég biztosíték arra nézve, hogy legyőzze azt a bizalmatlanságot és idegenkedést, amellyel a magyar közönség egy része, de különösen a nagy magyar alföldön élő tekintélyes része a színészet iránt viseltetik.

A magyar paraszt még nem áll a műveltségnek azon a fokán, hogy fel tudja fogni és így kellőleg méltányolhassa a színészet jelentőségét és nagy horderejét.

Annyira már hál' istennek jutottunk, hogy az a magyar paraszt, aki soha tájára sem ment a színháznak, vasárnap délutánonként elmegy az egyetbe és ott elolvassa a helyi lapot. Tudomást vesz a jelentősebb politikai, társadalmi eseményekről s a lap tudósításai alapján véleményt alkot magának a politikai és társadalmi élet zászlóvivőiről.

Mi természetesebb azután, hogy így megismerkedvén a közélet szereplő férfiáival, fokozott érdeklődéssel néz azoknak működése elé.

De így van ezzel a közönség értelmesebb része is. A sajtónak tekintélyét, hatalmát mindenütt elismeri és a saját véleményét az aktuális közéleti eseményeket illetőleg a legtöbb esetben igyekszik összhangzásba hozni a sajtó véleményével.

És a magyar vidéki sajtó — tisztelet a kivételeknek, — amely a társadalmi és politikai élet minden fázisáról kimerítően értesíti olvasóközönségét, nem szolgálja kellőleg a magyar színészet ügyét, vagy ha szolgálja is, igen gyakran mindenféle mellékérdekek által befolyásoltatni engedi magát.

Pedig a magyar színészet nagyon fontos missziót teljesít, nemcsak ott, ahol a nemzetiségek között a magyarosodás zászlóját fenn lobogtatja, hanem azon tejjel-mézzel gazdagon megáldott részén is nagy Magyarországnak, amelynek kötelessége volna a színészetet kellő anyagi támogatás által abba a helyzetbe hozni, hogy idejének legalább egy részét a magyarosítás fontos missziójának szentelhesse.

De a magyar vidéki sajtó nem foglalkozik kellő mértékben a színészetel. A magyar parasztság tekintélyes része még most is komédiásnak ismeri a színészt és egyrangba helyezi a piaci bódékban székelt költéltánczosokkal. És igen természetes, hogy a míg egy-egy tisztességes szintársulat vegetálni is alig képes az alföld egyes gazdag, de nagyobb intelligenciában szűkölködő városában. addig a vásáros bódékban olcsó mutatványokat hirdető költéltánczosok tele

zsebekkel vonulnak tovább — újabb hazát keresni.

A sajtónak lenne kötelessége többet foglalkozni a színészetel, felvilágosítani a népet annak jelentőségéről s a helyi lapoknak még az esetben sem lenne szabad támogatásukat megvonni az egyes városokban működő szintársulatoktól, ha azok némi kívánnivalót hagynak maguk után.

Hiszen a színésznek ambícióját, az igazgatónak a tökéletes utáni törekvését nagyban fokozza az, ha maga körül mindenfelé jóakaratot, elismerést lát és az az igazgató, aki egy városba talán kissé hiányos társulattal vonult be, ha kellő anyagi támogatásra és erkölcsi jóakaratra talált, bizonyára igyekezni fog társulatát jobb erőkkel kiegészíteni, hogy ez által nagyobb művelésben részesíthesse azt a közönséget, a mely neki és társulatának kenyeret adott.

De mit tapasztalunk a vidéki sajtó egy tekintélyes részénél?

Azt, hogy a szintársulatok irányában túlkövetelésekkel lépnek föl és nemcsak hogy megvonják a különben derék társulattól a támogatást, de a közönséget is, a mely elvégre méltán tartja irányadónak a sajtót, igyekeznek elidegeníteni attól, hogy a magyar színészet oltárára áldozatokat hozzon.

Pedig hiszen elég mostoha helyzetben van a magyar színészet a nélkül is. Szomorú statisztika lenne az, ha összeállítanánk, hogy a jobb vidéki társulatok is csak milyen küzdelmek árán képesek magukat fönntartani és még a vidék nagyobb városában is, ahol pedig teljes joggal számíthatnának kellő támogatásra, egy-egy szezonban hányszor kell üres házak előtt megtartani az előadást.

A vidéki sajtó e kicsinyes skrupulózitásával nemcsak hogy kárára van a vidéki színészetnek, de a közönségnek sem használ véle semmit, mert elidegeníti a szellemi szórakozástól s a szintársulatokat az anyagi bukás szélére juttatva a magyar színészetnek kiszámíthatatlan károkat okoz.

Mi még nem tehetünk összehasonlítá-

Egy a sok közül.

Irtá: Z

— A „Szarvas és Vidéke” eredeti tárcája. —
(Vége.)

El kellett hagynia a vidéki városkát, hol Ilonka lakott. De hová?

Néha azt gondolta, hogy szerelme tartja benne a lelket, tehát a kenyérkereset mellékes dolog. Ki is gondolna a legragyogóbb költészet mellett a száraz prózára! Ki a szívével van elfoglalva, mit törődne a gyomorral!

Beköltözött a kisváros egyetlen fogadó-jába, s ott fogyasztgatta nevelősködése alatt összetakargatott tőkét. A nap legnagyobb részét Ilonkánál töltötte, készült az elváltásra, százszor elbűsűzött, s másnap újra ott fogta kedvese kezét a vadszöllővel befült verenda lépcsőjén, ígérte nagy szavakkal, hogy visszatér, hogy felküzd magát hozzá, csak egy biztató szót halljon, egy halvány reménysugárt lánson, hogy nem hiába tanul és távozik, hogy nem feledi őt el, távol is szeretni fogja, s ha visszatér, kezét szabadnak találja.

Végre mégis csak el kellett utaznia. Mikor felült a vonatra, mely őt Budapestre volt viendő, nem is sejtette, mihez fog ott

kezdeni. Nem is törte rajta a fejét, hanem bizta magát a véletlenre, a hová ez sodorja, oda fog menni. A ki a mezők lilimátfelruházta, őt sem hagyja elveszni.

Egy nagybátyja jóvoltából kapott a fővárosnál egy szerény kis hivatalt s a sok jó szándék és nagyratörő tervek hatása alatt a fogra is beiratkozott.

Néhány hétig folyt a levélváltás Ilonkával. Rideg magányában a negyedik emeleti udvari szoba és házban soha sem volt kellemesebb társasága, mint az édes emlékek, mik egy-egy drága levél olvasásakor körülzsongták.

Azok a harmatkezek által írott gümölyű vonások, mintha minden betű közepéből egy-egy mosolygó angyal-arc kandikált volna elé. Levelék, tele szerelemmel, örök hűségükkel, epedő vággyal a viszontlátás után, tele reménnyel a szép jövőre.

A jövő? Hisz csak ne volna oly messze az az elérhetetlennek látszó boldogság, mikor kezében az ügyvédi oklevéllel készpénzre válthatja azt a temérdek szép reményt, mit neki a jövő oly busásan előlegezett.

Minden levél után újult erővel tilt

könyveilhez, de ott aztán újra elfogta lelkét a csüggedés.

Ha erősebb lélekkel, több akarattal, kitartással bír, megküzdhetett volna az élettel, mely csak a gyengéket tiporja el.

Vizsgáit folyton halasztgatta, a tanulást sehogyan sem ment, memoriája csak szerelme emlékei iránt volt fogékony. Órákig elgondolkozott azon, hogy mily szép lett volna az, ha ő gazdagnak születik, ha az az átkozott szegénység, a rideg próza, nem állja útját a ragyogó költészetnek, az ő boldogságának.

S e melancholicus semittevésben mult az idő.

Ilonka levelei el maradoztak, epedő kérdésére válasz nem jött.

De igen, jött! Így napilap hímen-hírei között olvasta eljegyzését.

Kétségbeesett hangú levelet írt. Csak egy sornyi választ kért, mely határozzon élete — halála felett, csak egy sort, mely világot vessen lelke borongó sötétségébe. Hogy tévedés, névesere, házugság a szörnyű hír, s hogy ő még remélhet, még élhet.

Ilonka válaszolt. Csak néhány sort. Körülbelül ezt írta: Ön gyermek! Hát azt sze-

sokat a mi színészetünk és a külföld színészetü viszonyai között. A mi színészetünk a rövid száz év alatt rohamosan fejlődött ugyan, de még, épen az idő rövidségénél fogva nem lehetnek olyan jók nálunk a színészetü viszonyok, mint a külföldön, ennél fogva még kisebb mértéket kell alkalmaznunk a színészet képviselőivel szemben.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy támogassuk a rosszat, hogy nézzük el a színészek félszégeit, hibáit, az igazgatók könnyelműségét, hiszen ezeket ostorozni, ezeket megjavítani a sajtónak nem csak joga, hanem kötelessége is, de ismerjük el mindenkor az érdemet, az igyekezetet, támogassuk ezt a sokszor saját hibáján kívül nyomorral, a közönség indolenciájával küzdő népet s ha az igazság elismeréséről van szó, nemuljon ott el minden önérdék, minden kicsinyes feltűnési vágy, mert csak így lehetünk hasznára annak a vidéki színészetnek, a mely minden erejéből küzd a magyarosodásért s a közönség szórakoztatására, művelésére törekszik.

Pedig sajnosan kell konstatálnunk, hogy a vidéki sajtó egy része épen érdekből, kicsinyes feltűnési viszketegeből küzd egyes jobb igazgatók ellen, és megesis az is, hogy a helyi sajtó az igazgató irányában táplált gyűlöletét átviszi a társulatra is. Ilyen esetben kárba vesz annak az igazgatónak minden törekvése, a társulatnak minden igyekezete, mert a sajtó nem ismeri el a jóakaratot, a törekvést s ez nagy hatással van a színházlátogató közönségre is, a mely szintén megvonja anyagi támogatását.

A vidéki sajtónak ez a része példát vehetne ebben a tekintetben a fővárosi sajtótól, a mely föladatának teljes magaslatán áll. A fővárosi sajtó érzi, tudja, hogy a magyar színészet csak úgy haladhat fokozatosan tökéletesedés felé, ha a sajtó részéről kellő és méltányos támogatásra talál s épen ezért nem vonja meg támogatását a vidéki társulatoktól. Több példával szolgálhatnánk erre nézve, de a helyet nem találjuk alkalmasnak és az időt megérettnek ebben a tekintetben.

rette volna, hogy mint a regények vén szüzei, holtig várjunk Önre, míg végre megjelenik s megkéri kezemet? Ne legyen oly naiv, s gondolkozzon jobban fölőlem . . .

Gyönyörű májusi nap volt, éppen, mint szerelmének születésnapja. Ő nem találta szépnek, őt nem vonzotta az ibolyák és fecskék társaságába a ragyogó ég derült mosolya, a hulló napsugár.

Egyedül vívódott lelkével, tovább nem hordható tehernek tünt fel az élet. Még a lélekzetyvétel is nehezebbre esett, mintha keble fájdalmi zárták volna el utját. Kábultan járt fel s alá kicsiny szobája négy fala között, homloka gyöngyözni kezdett egy elhátározó eszmétől. Egy sötét hang károgtatá fülébe untalan: halj meg! Mit lézengsz e nyomorult világon, hol read már semmi szükség, ne félj, nem hagysz irt magad után.

Tenyerebe hajtotta fejét, s mereven bámult maga elé . . .

Kivette zsebéből kedvesének ezer csóktól fakult arczképét, mellé tette a töltött fegyvert . . .

Tempi passati! Isten veled régi boldogság! Ti szép álmok, ti elérhetetlen remények, összeomlott fellegrárok! Ha soha

Nagyobb erkölcsi támogatást és több pártatlan jóakaratot kérünk a vidéki sajtótól a magyar színészet részére, mert ez csak úgy felelhet meg magasztos feladatának. Ha az érdekek vezérli a sajtót, a legjobb tehetség, a legteljesebb társulat sem arathat diadalt soha, míg ha a sajtó részéről egy kissé több jóakaratot tapasztal a vidéki színészet, sokkal könnyebben eljut oda, a hol minden magyar ember büzkén vallja magáénak.

Horváth Elemér.

Midőn t. munkatársunknak nagy jóakarattal írott cikkét egész terjedelmében közöltük, záradékul mi is alkalmat veszünk véleményünk elmondására.

A fentebbi cikk arról győzött meg bennünket, hogy mily kevésbé pártatlanul ítéli meg a vidéki színészet dolgait a központban még azok is, kiknek pedig — mint szakembereknek — alaposan kellene az ügyet ismerniök.

A vidéki sajtó igen is megteszi kötelességét a vidéki színészetrel szemben, s épen városunkban általánosan elismert tény, hogy a helyi sajtó több, mint másfél évtized óta a szokottnál nagyobb mértékben karolta fel a közénk vetődött társulatok ügyét. Egész tárgyilagossággal, jóakarattal s tegyük hozzá, nem közönséges szakismerettel és tájékozottsággal hangoztatta szavát színészetü ügyekben, s igyekezett töle telhetőleg emelni a helyben működő társulatok művészü niveandját. Erről tanuskodnak a Sipos Soma által megindított s 7 éven át szerkesztett „Szarvasi Újság“ évfolyamai, volt idő, mikor a „Szarvasi Lapok“ is beható áeszthetikai méltalásokat közöltek, lapunk szini rovata pedig objektív kritikaival fennállása óta alapul szolgált a hatóság és számmügyi bizottságnak a folyamodó színigazgatókkal szemben követendő eljáráshoz.

A helyi sajtó illeten magatartása eredményezze azt, hogy oly összevágó, élvezetes előadásokban gyönyörködhetett közönségünk, mint aminő volt a hetvenes években a Krescsányi, tavaly pedig a Csöka társulatáé.

Ily társulatokkal szemben nem lehetett, s nem is volt fukar a sajtó az elismeréssel, s szívesen ébrazgette a közönségben a műpártolást. De mit szólunk az olyan — személyzettel és repertoírral egyaránt inségesen elbocsájtott társulatról, milyennel az

sem izlelte volna még az első szerelem tulvilági gyönyörét, nem kellene mostan pokoli gyötrelmek között gondolnia az elveszett paradicsom üdvösségére. Isten veled, szép Ilonka, — légy boldog, — engem ugyan nem látsz többé . . .

Sokáig eltűnődött, hol adjon fészket annak a kis darab ölomnak, hol nyisson ablakot a béke fekete galambjának. Ha szívére lő, a bordák állják utját, czélt téveszt, s ő borzadt még a gondolatától is, hogy az orvosi tudomány visszarántsa őt a sir nyugalmából; — ha homlokához szorítja a hideg esövet, szétloccsanó agyveleje elrútítja arczát, s undorító képe elúzi a szánalom hangját a jó emberek szívéből, kik őt vágyai czéljához, a hideg földbe segítik.

Választott. Szenvedjen a szív, ő az oka mindennek. Dehogynem őli őt meg az a golyó, fegyver nélkül is megszünne lázas liktetése, mióta nincs kiért dobognia. Dehogynem hal meg? A gondviselés, mely elvette töle azt, a kiért élt, miért ne engedné őt meghalni? . . .

Meg is halt . . .

Mi rosszat tett, hogy ez lett a sorsa? Semmit se tett: ezzel szolgált reá.

idén ajándékozott meg bennünket a tulajdon édes előre nem látásunk. Ilyen truppal szemben már csakugyan difficile est satyran non scribere, s midőn felőlük a legtöbbször nem a leghizelgőbbben szólalt meg szini referensünk, az tulajdonkében a közvéleménynek volt nagy jóakarattal enyhített kifejezése.

Sokat lehetne még elmondani az érem másik oldalának megvilágosítására de véleményünk szerint enyiből is kiviláglik, hogy a „Magyar Szinpad“ érdemes szerkesztőjének vádjára a szarvasi sajtó rá nem szolgált.

Szerk.

Városi képviselőlet.

Szarvas, okt. 29. 1891.

A mai napon tartott közgyűlésen, a már előre jelzett s mult számunkban érintett Szarvas-orosháza-m.-hegyesi vasutvonal kiépíthetésére a várostól újból kívánt tízezer forint megajánlási ügye tárgyalatott. A kényes tárgyhoz előbb csak vontatva jelentkeztek szónokok, a kik bár elismerték a vonal kiépítésének szükségét, de az ezen czélra kívánt újból összeget megszavazni hajlandók nem voltak, azzal érvelvén, hogy a város már eddig is nagy áldozatot hozott a törzsrészvények aláírására megszavazott husz ezer forinttal; továbbá, hogy a m.-tur-szarvasi szárnyvonatra egyedül maga a város több, mint százezer forintot fizet garancia czimén; végre, hogy több csabacsüdi nagybirtokosok, a kik legközvetlenebbül vannak érdekelve, ezen vasut létesítésére eddig mivel sem járultak stb.

Ézen, bár fontos érvekellenében elmondattott, hogy a városi testület a jövő korszak előtt nem vállalhatja el a felelősséget arra, hogy a tervezett vonal ügyében a képviselők szükkéblősége miatt szenvedjen hájtörést, holott a befektetendő harmincz ezer forint csak törzsrészvények vásárlására fordítatnék, tehát az összeg nem tekinthető kidobott pénznek; de olyanok, mely már a közel jövőben anyagi haszonnal kecsegtet; és hogy nem várhatjuk e jelen körülmények közt, hogy a vasut a mi áldozatkésztségünk nélkül is kiépüljön, mertugymond — egy szonoka sült galamb nem repül a szánkba, és ha az ellenzékiek ezen illusióját érintetlenül hagyja is, ezen hiába várt eredmény csak is az örökkévalóság után következhetnék. A vitatkozás érdekességét emelte még egy földművelőnek a tót-komlósiak áldozatkésztségére való hivatkozása, kiknek példáján nekünk is indulnunk kellene, hogy ekinti föllendülésünk erős visszahatást gyakoroljon más községek fejlődésére, a miért minden erőnkkel munkálkodnunk kelleltik városunk gyorsabb fejlődésére, nehogy a halogatás posványában megfenekeljünk. Egy másik szonok rámutatott a haladás áldásos talajára, melyen városunk virágzásnak indult. Vajjon ugymond, nem hozza-e meg dús kamatját azon nemes áldozat, melyet a város a helybeli fői-kolánál alapítványa által tön? Vagy az urbéri örökváltság eszközésével nem vetette-e meg a jólétnek alapját? Ha a város lakossága a haladás terére nem lép vala, s mint volt jobbágyak, a tespedésben maradtunk volna: a szarvasi volt jobbágyak megszerezték volna-e a kákai, csabacsüdi, szórhalmi, nagykondorosi, tóniszállási, décsi és halásztelki nagy uradalmakat épen a volt földes uraságoktól, terjeszthették volna-e birtokukat a szomszéd sz.-andrásü földeken és a m.-túri peresi pusztán? Maga Bekésmegye előljár áldozatkésztségével, s ki merészli állítani azt, hogy ezen atyáskodó tette kidobott pénz volna?! Bizony bizony, az ily áldozat nem is áldozat, hanem csupán befektetett töke, mely különféle utakon fogja visszaszolgálgatni dus kamatozással a kiadott összegeket.

Döntő hatással volt az ügy kimenetelénél a város tanácsának e tárgyban írásban benyújtott véleményes jelentése is, s a vita berekesztésével névszerinti nyilvános szavazás utján, a még kívánt újból tízezer forint

22. szával 7. ellenében megadatni határozott (2. képviselő szavazás megvonta, és természetesen az elnöklő másodbíró sem szavazott.

A törzsrészvények aláírása czéljából a város, költsön után nézend, s ha a 30. ezer frtot felveendő, annak 1/3-dát a munka megkezdése utáni 30. napra, másik 1/3-dát az alépitmény befejezésekor, az utolsó 1/3-dát pedig a vasut megnyitása után 8. napra fogja havonként kifizetni.

Egyebekben a kondoros-szórhalmi állomáshoz a képviselőt most is ragaszkodik, míg ellenben a csabacsüdi kitérő felállítására a vállalkozóknak szabad kezet enged.

Ime, halvány esetelése ez a mai közgyűlésnek; a mely a tervezett vasut felépítéséhez (mely a szarvasi határt 28. kilométerrel érinti) határozatával új lendületet adott.

A körösi 18-a számú át. netszésznel létesített szabad kikötőre vonatkozó szabályrendelet — ide rövidsége miatt nem készültén el a mai tárgysorozatról levétegett.

A község szervezési szabályrendeletének 2. és 4. §§-ai azzal módosultak, hogy „4. kézbesítő“ helyett ötödik is alkalmaztatott, és a „segedgyám“ elnevezés „ellenőr“-re változtatott.

Három adóügyi díj. k. kérvényei folytán napidíj 80 król, egy frtra lett felemelve a vár. tanács véleményezése alapján.

A Körös-Tisza-Maros ármentesítő-társulat megkeresésére, a képviselőt nélkül levő ártéri kisebb birtokosok képviseltetésére, a bíró s első jegyző küldetek ki.

A helybeni napszamosoknak a piacztéren eny hely alakítása tárgyábani folyamodványára, melyet a jár. főszolgabíró illetékesség szempontjából ide áthelyezett, határozatott, hogy a regale közbirtokosság, mint a piacztérnek birtokosa felszólítandó, mikint egy kijelölendő alkalmas hely kikövezéséhez téglanyagot adjon, a munkát pedig a város vállalja magára.

A városi összes penztáraknak október hónap történt megvizsgálásáról szóló jelentés — minden rendben találtatván — tudomásul vétetett.

Valamint a september havi (III. évsz. gyedi) népmozgalmi kimutatás s orvosrendőri jelentés szintén tudomásul vétetett. A halottak között 80--85. évesek is említetnek.

Gácsi Imre endródi illetőségű, ki a r. kat. egyházi földéken mint földműves régebbi idő óta tollasodik — telepítettett.

Végül jelentetett, hogy artézi kutnak építője Zsigmondy Béla mérnök, a medencének délnyugati részén szivárgó egyik hibás köztábla helyébe — mielőbb jót alkalmazandó s e tárgyban az intézkedést megtette. — E. a képviselőtnek tudomására hozatott azon körülmény is, hogy az árvatári szükségletek fedezésére szóló adatok elkészítéséhez az előjáróság azonnal hozzá fog, mihely a főkönyvek a megkeresett jár. főszolgabíró átján a megyétől visszaérkezendnek.

Az ülésnek ú. e. 11¹/₂ órakor lett vége.

Szarvas városa multjából.

X. Végleges leszámolás.*)

(1860. okt. 2)

Számítél Szarvas városának az urbéri tartozások és szolgálatok örökös megváltása díjából, ugyszintén a kir. kisebb haszonvételek s egyéb földesuri javadalmak és

*) E tárgyban közöltük I. évfolyam 1890-23. számunkban „Adatok a szarvasi urb. körpottlás hpz“ czimű közleményünkben II. alatt, a földtehermentesítési pénzalap kir. igazgatóságának 1870. évi január 26-án 170. sz. n. kelt és örökvlts. megtérite iránt hozott határozatát, — mit itt újból ismételnem kívánunk. Ugyszintén a tárgyban „A szarvasi regale-kérdéshez“ czimű adatokra hivatkozunk, melyek ezen lapok I. évfolyamában 5. 6. —12. stb. számaiban közöltettek.

KÖZLŐ.

izgatlanságok vételi árából fenmaradt tartozásának végleges leszámolása iránt.

A ntek. cs. k. nagyváradai Földtehermentesítési Pénzalap Igazgatósága által f. é. mart. 17-én kiadott, s a felek által 1858. évi szept. hó 18-án tartatott ideiglenes szám-tétel alkalmával szolgáltatott adatok alapján készült kimutatás szerint, Szarvas városának a fentebbi czimek alatti tőketartozása 1858 szept. 10-én, midőn t. i. az utolsó készpénzbeli szállítás történt -- tett 116,653 f. 42 k. pp.

Ezen tőkének 1858. szept. 10-től ugyan azon év oct. 31-ig járó 5¹/₂ kamatja 826 f. 17 ³/₄ k. pp.

Összesen 117.489 f. 59 ³/₄ k. pp.

Mely összeg f. 1860. év

juli 7-én a volt földes urak részére névszerinti értékű urbéri kötelezvényekben befizettetett.

Szarvas városának valóságos tartozása a fentkített napon, t. i. 1858 szept. 10-én a felek képviselői által f. é. szept. 15-én tett részletes.összeszámítás szerint tett pedig tőkében

. . . 115,759 f. 37 krt pp.

ennek 1858. juli 8-tól oct. 31-ig bezarólag, 116 napra jár. 5¹/₂ kamatja tészen 1839 f. 27 kr. pp., melyből levonandó az 1858. szept. 10-én fizetett 100 frt., a fenmaradt kamathátralék tészen . 839 f. 27 kr. pp.

Össz. . 116,599 f. 04 k. k pp. 116,599 f. 04 k. pp.

Mit -- a valósággal kifizetett fen. obbi összegből levonva kitunk, miszerint a földes urak részére feleslegül fizetett 880 f. 55³/₄ kr. pp.

Ehez járul a cs. k. mag. ügyministeriumnak. 1859. okt. 14-én kelt rend. te folytán. Szarvas városának 1858. nov. 1-én a kamathátralékok beszámításával felmaradt 117,479 f. 59³/₄ p. krnyi tartozása után a r. folyam -- különbség (cursus differentia) fejében a földes urak részére befizetett 24,035 f. 32 p. krból a fentebbi 880 f. 55³/₄ krnyi összegre arány szerint eső rész 83¹/₂ al számítva, mely tészen 180 -- pp.

Összesen . 1060 f. 55³/₄ kr. pp.

Mely egyezer és hatvan for. 55³/₄ kr pp. összeg, a folyó 1850. év juli 2-án felvett jegyzőkönyvben foglalt költsönös egység értelmében a mai alólirt naptól számítandó három hónap alatt a volt földesurak által Szarvas városa részére névszerinti értékű urbéri kötelezvényekben megtérítendő lészen, hozzá adatván azokhoz az 1858. év nov. 1-től járó kamatszelvevények, — azon megjegyzéssel, hogy a mennyiben ezen kamatokból az 1858. nov. 1-től 1860. május 1-ig,

és így egy és fél évre járuló illetmények a földes urak részére készpénzben, azonban a jövedelmi adó fejében 5¹/₂ lehuzásával már kifizettettek — ezen egy és fél évre járuló kamatilletmény Szarvas városa részére hasonló módon lészen megtérítendő. Összeállította Kollár János mk.

Kimutatás. Szarvas városa tartozásainak, mely származott az urbéri tartozások és szolgálatok örökös megváltásának díjából ugyszintén a kis. kir. haszonvételek s egyéb földesuri javadalmak s ingatlanságok vételi-árából — mi módon lett leszámításáról.

Szarvas városának az urbéri tartozások megváltásából származó tartozása tett az 1845. szept. 14-én kelt örökvltsági szerződés szerint 323.033 f. 20 kr. pp.

ugyan annak a kir. kis. haszonvételek s egyéb javadalmak és ingatlanok vételi árából származó tartozása, az ugyanazon napon kelt örökbevallási szerződés szerint tett 334,504 f. 43 kr. pp.

és így az össz. tartozás tett 657,538 f. 03 kr. pp.

Ezen összegből szállítatott:

1845. okt. 11-en a fentemlített örökbevallási szerződés 9. pontja értelmében 24.538 f. 03 kr. pp.

1845. okt. 11-től 1851. végéig, az 1852. május 1-én tett utólagos egység, s illetőleg az ezt megelőzőtt költsönös összeszámítás szerint 180,641 f. 42 kr. pp.

1852. jan. 1-től szept 10-ig a részletes nyugták, illetőleg a f. 1860. szept. 15-én történt költsönös összeszámítás szerint 336,598 f. 41 kr. pp.

Az 1858. szept. 10-én fenmaradt tőketartozás fejében a nagytek. cs. kir. nagyváradai Földtehermentesítési Pénzalap-igazgatóságnak ugyanazon év oct. 15-én kelt utalványá folytán névszerinti értékű urb. kötelezvényekben f. 1860. juli 7-én kifizettetett 116,653 f. 42 kpp. azonban a fentebbi részletes számtétel szerint az ennek folytán kiderült 880 f. 55³/₄ kr. pp. felesleg a földes urak által a község részére névszerinti ért. urb. kötelezvényekben visszafizetendő lévén, a a földes urak részére urb. kötelezvényekben kifizetett tőketartozás valósággal tészen 115,759 f. 37 k. pp.

Össz. : 657,538 f. 03 k. pp. = 657,538 f. 03 k. pp.

azaz, Szarvas városának a fentebbi czimekből származó 657,538 for. 3 kpp., szóval Hatszáz Ötven Hét ezer Ötszáz Harmincz Nyolcz pengő forint és Három krajczárnyi összes tőketartozása, a fentebbi kimutatás szerint a szarvasi volt földes urak

részére részint készpénzben, részint urbéri kötelezvényekben egészen le van fizetve, megjegyeztetvén, miszerint a fent kitett összeg után időnkint járuló 50%-tól kamatok a részletes nyugták s illetőleg a költsönös összeszámítások szerint szintén ki vannak elégitve.

Miköz képest a fentebbi czimek alatt, t. i. urbéri tartozások és szolgálatok örökös megváltása, és a kir. kis. haszonvételek s egyéb földes úri javadalmak és ingatlanok megvétele tárgyában létrejött s ezzel kapcsolatban álló szerződések a teljesítendő fizetések tekintetében érvényenkivülieknek tekintetvén, e tárgyra nézve a volt földes urak részéről Szarvas városa községe ellen semminemű igény fenn nem tartatik. Kelt Szarvason 1860. év oct. 2-án. Sipos Sándor mk., mint a szarvasi mélt. földes urak képviselője, Somogyi Sándor mk. mint a szarvasi mélt. földes uraknak közös pénztárnoka. Szarvas városa részéről: Viskovics Ignác, bíró. Kollár János. Kis György mbíró. Pónyiczky Pál. Baltazar Mátyás. Thury János Tóth János Czifra. Tóth János Maczonka, mint a végszámítétel megtételével megbízott választmány tagjai.

Előttem Lakatos, cs. kir. szbíró. (hiv. pp.)

(Vége köv.)

SZINÉSZET.

Szombat, október 24. „A Kornevilli harangok” szép számú közönséget harangoztak be a színházba, de majd hogy ki nem harangoztak belőle, mert az előadás a gyönyörű operettnek valóságos paródiája volt, a csoportos énekszámok fültépázó disharmoniaja ellen csak a vatta segíthetett volna, a megbotránkozás kitörései nem is maradtak el, a kastélybeli quintettre fütty, az egész előadásra pedig végül „a sugó” kihívása volt ott helyben a bírálat, a közönség magasztván kritika helyett a statáriumot.

A következő két előadásról (okt. 25. és 26.) „A paraszt tromf”-ról és *Jani és Juczi*ről szembetűnő módra elmaradt a közönség, nem véve figyelembe azt, hogy az első pályadíjnyertes újdonság, a másik meg nem csak hogy a fővárosnak kedvenc bohózata, de egyuttal jutalomjátéka Nyitraiynak, a társulat egyik legszorgalmasabb és legtehetségebb tagjának, a ki ugyancsak rászolgált az elismerésre, mert igen sokszor lépett fel, még pedig többnyire nagy szerepekben s jóformán mindenkor kifogástalanul alakította és játszotta meg személyeit. Sajnálatra méltó is, ha az elégtelenséget így önhibáján kívül kellett megéreznie.

Kedd, október 27-én bucsú-előadásul s egyszermind Mezey jutalomjátékául színre került Lukácsy „Fenelányok” című fővárosi életképe. Lukácsy darabja nem fővárosi életkép, mert a darab szereplőinek típusait — meg talán a pioca-kereskedőből lett háziúrét is — hiába keresnők a fővárosban, hanem egyszerű bohózat, melynek megírására az impulsust a „Fenegyerekek” sikerétől vette, azt híven, hogy a *gigerlik* nőnemű felvonulása még hatásosabb lesz, plane, ha még a „Borszem Jankó” egy néhány alakját is segítségül hívja a színpadra; t. i. Mokány Bereit, Mihaszna Andrist, meg a vele járó — vak kódist. — Tagadhatatlan, hogy ilyen eszközökkel valamelyes hatást lehet produkálni, még-

is sokan túlságosan bizar ötletnek minősíthetik a Lukácsyét s nem szívesen vennék, ha dráma-irodalmunkban ez a fene-irányzat meghonosodnék s nem sokára talán a „fene anyós” vagy plane „a fene nagymama” című színművekben kellene gyönyörködniök. — A darab meséje igen rövid: Egy hivatalnoknak 5 leány-árvája a fencség minden eszközeit felhasználja, hogy férjhez mehessen és sikerül is nekik egy amerikai yankeet, egy szépségversenybíró, egy jogász, Mokány Bereit és végre egy kritikust, (de nem a mienket) férjül megcsipni, — elég fene társaság! — Mezey jól alakította Mokány Bereit s énekekre nem alkalmas rekedt hangja is ez úttal bevált, mikor a „Gacsal Pesta szép legény volt” palóc nótá szintén nőnemű és szintén extra átváltoztatását meg a többi régi, még eddig színpadot nem látott nótát énekelte. A fene-lányok közül magán szerepe csak Hegyinek volt s ő még mint fenelány és igen kedves volt. Nyitrai a piocaháziurat is jól játszotta, mint minden szerepét. Kunhegyi jól megválasztotta a yanke néma szerepét; a többi szarvasi szereplésében is azok a részletek sikerültek leginkább, melyekben örök-rekedtségű hangja nem hangzott fel, mert jobb az ilyen művésznek hallgatnia, mint beszélnie.

Végül még néhány szót a társulatról általánosságban. Az önismeret az életbölcesség kezdete. Ez a dicséretes kezdet megvan a társulat érdemes igazgatójában is; erről tanuskodik egyik színi jelentésében tett eme nyilatkozata: „Ha működésünkben nem is emelkedtünk volna olykor a helybeli közönség müigényeinek niveaujára, szíves elnézést kérek, miután társulatom itt jött össze s a műsort, közte számos újdonságot, itt kellett megállapítani és gyors egymásutánban bemutatni”. Igaz, a mit vall, és szép, hogy bevallja. A jó igyekezet csakugyan megvolt, a sok újdonság figyelmes készsége vallott, van néhány igen hasznavehető erő a társulatban, és egyes szerepek meg jelenetek többé-kevésbé sikerültek is, — de egészben véve a társulat működése csakugyan nem elégitett ki. Ennek oka pedig az, hogy művészi összjátéknak nem hogy biztos tudata, de sokszor még sejtelve sem érzett ki az előadásokból. Ezt a tudatos összjátékot persze, hogy sok próba, a teljes összeszokás teszi lehetségessé, de a főfeltelete mégis az: hogy minden megkívántató erő meglegyen a társulatban. Ez pedig nincsen meg s ha az a néhány jó erő össze is törődne valahogy a sok gyarlóval, bizonyos szerepek mégis csak betöltetlenek maradnának. Énekes művek pl. ilyen felszereléssel, ilyen zenekísérettel, ilyen hangú énekekkel, ilyen karokkal soha sem sikerülhetnek. Ha a hiányzó drámai és zenei erők beszerzéséről nem gondoskodik a társulat, örökkön-örökké a „szervezkedés” stádiumában fog maradni, mint a hogy innen is úgy távozott, a hogy jött. Az életbölcesség folytatása tehát az önismereten túl a baj alapos megorvoslásában van: a szükséges hiányzót beszerezni, az alkalmatlan tehertől szabadulni. Teljesen és jól szervezett színtársulat Szarvason mindig lelkes műpártolásra talál s bizony-bizony rá nem szorul a reklámesimálásnak olyan vásári zajjal járó módjára sem, mely sem egy tisztességes közönséghez, sem egy önértékes művész-

testülethez nem méltó. Ki az ilyen vásári szellemmel a művészet templomából!

Mefisztó.

MI UJSÁG?

— **Halottak estéjét** ünnepli ma a keresztény világ. Kegyelettel és gyásszal keressük föl a temetőt, megállunk az omlatag hantok fölött, melyek alatt azok nyugosznak némán, csöndesen, kik egykor szintén szerettek, mosolyogtak, sirtak és hintünk a hervadó pázsitra „könyvet és virágot.” Régebben a főgymn. ifjúság szintén felhasználta a kegyelet ünnepét, s megkoszoruzta a temetőnkben nyugvó koszorús lantosnak, Vajda Péternek sírját. Kár, hogy szakítottak e kegyeletes szép szokással, s ujabban már ki-aludni engedik a jelesesinkről való megemlékezés faklyalángját!

— **10,000 frt. pótösszeg megszavazva.** A városi képviselőtestület csütörtöki gyűlésén a képviselők többsége megszavazta a szarvas-mezőhegyesi vasút kiépítésére szükséges 10,000 frtnyi pótösszeget. A gyűlés lefolyásáról részletesebben lásd rendes rovatunk alatt!

— **Esküvő.** Tepliczky János, Szarvas község érdemes bírája, f. hó 29-én kelt egybe Mikolay Mihály kir. közjegyző nővérével, Mikolay Zsuzsanna asszonnyal.

— **Október 31.** A reformátói emlékünnepe a szarvasi ág. ev. egyház ma d. e. a rendes istentisztelet keretében fogja megülni.

— **Had ötelesek figyelmébe.** A véderőről szóló 1889. évi VI. t. cz. végrehajtására vonatkozó utasítás 22. szakasza értelmében közhírré tétetik, miszerint az 1892. évi újonczozás alkalmával az I-ső korosztályt képezendik az 1871-ben, a II-dik korosztályt az 1870-ben, a III-ik korosztályt pedig az 1869-ben született állításköteles ifjak. Azok, akik ezen korosztályokban állanak, kötelesek a f. év november hó végéig a községi előjárásagnál összeírattatásuk végett jelentkezni. Aki ezt a jelentkezést elmulasztja a nélkül, hogy a mulasztást legyőzhetlen akadályokkal igazolja, kihágást követ el — mely az utaitás 23. szakasza 9. pontja értelmében 5-től 100 frtig terjedhető pénzbírsággal fog sújtatni. Figyelmeztetnek a korosztályokba tartozó állításköteles ifjak, hogy a védtörvény 31., 32., 33. és 34-ik szakaszaiban említett kedvezmények valamelyike iránti netaláni igényeik érvényesítésére vonatkozó fölszerelt kérvényeiket, a következő év január vagy február havában a járás tekintetes főszolgabírájához, legkésőbb azonban a fősorozás napján a sorozó bizottsághoz benyujtsák. Hasonlóképen köteleességévé tétetik a fent jelzett korosztályokba tartozó — ez idő szerint Szarvason tartózkodó állításköteles idegen illetőségű ifjaknak — hármivel foglalkozzanak is, — hogy szintén folyó év november végéig a község házában a fenti bírság súlya alatt jelentkezzenek, s hogy az illetőségi sorozó járáson kívül leendő állítatás megengedése iránti netaláni fölszerelt kérvényeiket, a jelentkezés alkalmával benyujtsák, és hogy ily esetben egyuttal a védtörvény 31., 32., 33. és 34-ik szakaszaiban említett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igényeiket is érvényesíthetik és igazolhatják. A bejelentés elmulasztását az utasítás 22. szakasza 3. pontja értelmében a védtörvényben megszabott kötelezettségek nem tudása által senki sem igazolhatja. Szarvason, 1891. október hóban. Előjáróság

— **Mindszent.** Nevezetes fordulópont a háziasszonyok életében. Nevezetessé teszi a családi életben nagy fontosságú cselédváltás. A jó cseléd boldogsága, a rossz — valóságos átka a háznak. Az egész cselédfogadás csakugy, mint a háboru és hazardjáték, szerencse dolga, s ép azért van itt oly nagy tere a tudatlanságnak, a tökéletlenségnek és minden gyarlóságnak. Hatóságunk az utóbbi időben igyekezett ugyan e

kényes kérdést szabadalmazott cselédszerző „intézetek“ engedélyezése által megrendszabályozni; ámde a cselédügy rendezése még mindig sok kívánni valót hagy fenn, sőt a gazdasszonyok egy része épen a cselédközvetítőket tartja a sok baj legelső forrásának, kik — hiszen élni is kell minden foglalkozásu embernek — holnap már más helyre szegődtek azt a cselédet, kinék ma itt vagy ott helyet szereztek. Cselédügy rendezése, jöjjön el a te országod!

— **Pallós világ.** Nem valami díszes biz' az, de ezen a csúszós, sáros alföldön csak megfelel a célnak, kivéve az olyan eseteket, mikor egyes-pallón bundás bácsi jön szembe az emberrel, ha kivált még hozzá az ember — gyöngé, védtelen asszony-személy. Hiába várja a bundástól a gyöngébb nemet megillető figyelmet, nem szokott ő kitérni még a — feleségének se. Legfeljebb annyira erőlteti meg magát, hogy: „Janyí!“ Uyenkor aztán a szegény nő sárba leszorulva áldja a kor színvonalán álló közlekedési viszonyokat s azokat, kik kényelmünk-ről ily módon gondoskodnak. Ezzel a specialis alföldi trotóárral látták el a mult héten a belső Beliczky-utca északi házseit Szivessebben vettük volna, s jobban is megillemné Szarvas város főutcáját, ha, mint a másik oldalon itt is kövezetet alkalmaznak. Egyelőre azonban, míg a „kőkorszak“ nálunk is általánosabbá lesz, ezt is hálásan fogadják az érdekelt háztulajdonosok.

— **Garázda péklegény.** Folyó hó 30-án a hajnali órákban Pálies János, péklegény egy nyilvános helyen oly jó kedvre kerekedett, hogy az ottani helyiségben lévő bútorokat törni — zúzni kezdte, s minton a segítségül hívott rendőrök megérkeztek s őt ártalmatlanná akartak tenni, az egyik rendőrt zsebkésével hátra szúrta, a másikat pedig valami bútor-darabbal úgy fejbe köllintotta, hogy azonnal összerogyott, s csak is az újabb segítségül hívott három rendőr segítségével sikerült harszkepteleenné tenni a garázda péklegényt, ki most a helybeli járásbíróházban dudolgatja nagy bünbánólag, hogy: „Héj nem jó, nem jó minden este a kocsmába járni!“

— **A közelgő tél.** A vén asszonyok nyarat, mely az idén ugyancsak hosszú volt és meleg, egy csapásra váltotta fel a tél. Szerdára virradóra már nálunk is zérus alá szállott le a hőmérő, a hét végén pedig az ország legtöbb részéről fagyos híreket hoznak az újságok. A hideg tehát megjött, de, ami a legnagyobb baj, az eső még mindig várta magára. Így a fagy a nagy őszi szárazság mellett jelentékeny károkat fog okozni. Tegnap már napközben is 5—6 fokig emelkedett a higan zérus fölé, s városunkban is általános lett a fűtés s a téli-kabátot készítő szabók ostromlása. Milyen kár, hogy Szarvas még nélkülözi a zálogházat, a modern világ e közhasznú intézményét, honnan ily hirtelen időváltozásokkor tömegesen vándorolnának elő a nyári gondozásra bízott téli kabátok.

— **Tűz.** F. hó 30-án d. e. 10 órákor Kondacs Jánosnak körösöntűli tanyáján kigyuladt és leégett két kazal szalma. A közelben lévő tanya-épületet s szénaboglyát a heves szél dacára is sikerült megmenteni. A tűz oka eddig ismeretlen, nem lehetetlen hogy a szomszédban mulató lakodalmasoktól ered a szerencsétlenség.

— **Útjavítás.** A csabai országutat, tekintettel a kuszöbön álló téli időszakra, javítás alá vették. E miatt rajta a kocsiközlekedés egy időre beszünttetett.

— **Esőt hozó garabonciás.** A tartós szárazság már-már kétségbeesésig fokozta a gazdaközönség aggodalmát. A kondorosiak is ott állottak a kétségbeesés szélén, mikor egyszerre jött a megmentő reménység Anyos László ismert Shakspeare-recitátor és műszavaló személyében. Tavaly is esőt hozott, most is hittük, hogy vele jó az égnek óhajtott harmata s nem csalódtunk. Alig hogy bejelenté érkezését, csendes meleg eső verte el a kínos port. Hálából egybesereglett az egész intelligencia a jeles előadó által rendezett estélyre a

közönségi tanácsterembe. Most sem bántuk meg a művész pártolását. Hiszen a falusi közönség is hasonló művelzetek tekintetében a szárazságot snyló talajhoz; mihén kap a hasonló lelki táplálék után. Anyos pedig méltó a pártolásra. Előadását meghallgatni lelket művelő élvezet.

— **Milyen lesz a tél?** A föld minden részén felállított meteorologikus állomásokon már foglalkoznak a közeledő tél valószínű minőségének megállapításával s nemcsak asztromikus de meteorologikus megfigyelések alapján zordon es hosszú télre számíthatunk. A hó-és jégvidékek állatvilága rendkívül érzékeny és vagy jó előre délre vonul, vagy pedig idejekorán meleg ruhát kap a gondviseléstől. Olyan jelenségeket tapasztaltak már is a magas északon, mint a tavalyi erős tél előtt.

— **Ünnepi ájtatosság.** — A róm. kath. templomban mindenszentek napján délelőtt 10 órákor ünnepélyes szent mise lesz szentségkítéssel, mely után szent beszéd következik. Esti 6 órákor gyásziútánia tartatik. Hétfőn, halottak napján a meghalt hűvekért délelőtt 10 órákor gyász-istentisztelet liberával tartatik.

— **A t. előjáróság figyelmébe.** — Minden jó érzékű emberben megbotráncozást kelt az ártézi kút környéke. A kocsiikkal feljárnak a téglakövezetre, sarat es más piszkot hagyva itt, a mi undort kelt. Kivánatos lenne hogy a t. előjáróság intézkedne, hogy a kút és környéke tisztán tartassék. Ezt a közérdek úgy kívánja. (Beküldött.)

— **Az aranyparaszt.** Meghalt a sárreői aranyparaszt. Parasztgrófnak is neveztek Borzas Sülágyi Sándor urat Szeghalmon, a hol 65 éves korában hieszt mondott az árnyék világnak. Huszonnégy hold földet örökölt az atyjától es nyolczszázat hagyott a hét gyermekének, azon a nagy összeg készpénzen, gulyán es nyáján, házon es szöllön kívül, a melyet hangyaszorgalmával szerzett. Egész életében csak lebbenslevessel es esett hirkalussal élt; télen ugyan ölt egy-egy sértést, de csak azért hogy cse lédjének legyen miből kiadni a konvenció szalmát. Néhány év előtt D'Orsay gróftól nagyobb földterületet vásárolt; ekkor a földek árát ezústben, talicskán küldte be a postahivatalhoz. Halála után 20 darab ezrest találtak párnája alatt. Bíró ugyan volt már egyszer, de a mikor másodsor is megválasztották, lemondott erről a dicsőségről es lefizette az azért járó száz forintot, elment kapálni. Gyermekreit nem taníttatta, a hóreszek es kocsisok közt dolgoztatta őket.

— **Enyhítés a munkaszüneten.** Általános a panasz a kereskedők közt a vasárnapi munkaszünet szigora miatt. Vasárnap délelőtt ugyanis, mikor a legnagyobb forgalom délfele lenne, 10 órákor már kényszerülnek üzleteiket becsukni. A kereskedők panasza nem sokára örvendetes megoldást nyer, mert a kereskedelmi miniszter a pénzügyi bizottság előtt nyilatkozott, miszerint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény egyes fogyatkozásain a nyert tapasztalatok szerint segíteni fog. Így nincs kifogása az ellen, hogy az üzletek vasárnap délig nyitva legyenek tarthatók.

— **Bárdy Lajos színtársulata** kedden fejezte be arénánkban közel négy heti előadásait, s másnap a társulat téli állomására, Losoncra utazott.

— **Jó kályhatapasz.** A hideg idő közeledtével a kályhák jókarbahozataláról is kell gondoskodni. Igen jó kályhatapaszt következőképen csinálhatunk: Vegyünk egyenlő mennyiségben agyagot, sőt es falhamut, nedvesítsük meg vízzel, gyúrjuk át jól s tapaszszuk ki vele a kályhát, A bóriss szintén igen tartossá teszi az agyagot.

— **A tengerinek soron kívüli elszállítása.** A magy. kir. államvasutaknál a szállító közönség érdekében azon intézkedés léptettett életbe, hogy a zsákokban vagy ömlesztett állapotban feladáshoz kerülő, ez idej termései-

morzsolt tengeri f. évi október hó 20-tól visszavonásig, azonban legkésőbb a jövő évi február hó utolsó napjáig, minden egyéb kocsirakományáru előtt első sorban rakassék a kocsiikba es szállíttassék el.

Egész selyem mintázott foulards 1 frt 20 kr — 4 frt 65 krig méterenként (körülbelül 450 különböző minta) küld öltözék- és darabszámra portó- és vámentesen **Henneberg G.** gyáriaktára (cs és kir. udvari szállító) **Zürichben** Minták forduló postával küldetnek. Levelekre 10 krajczáros levélbélyeg ragasztandó.

IRODALOM.

A magyar remekírók első egyöntetű jutányos összkiadása.

Régen érzett hiány a magyar könyvpiacon, hogy remekíróink művei egyöntetű kiállításban es alakban nem léteznek, a mi egyébként nagyon is természetes, mintán a különféle írók művei többrendbeli kiadónájak jelentek meg, mely többi közülmény a teljes egyöntetűséget kizárja.

A budapesti *Aufrecht és Goldschmied* könyvkereskedő-cég — a kérdéses kiadók beleegyezése es közreműködése mellett — most hozza először forgalomba a magyar klasszikusok egész sorozatát teljesen egyöntetű alakban es kötésben. Ezen kiadásnak elonye a kifogástalan nyomdai kiállítás es a szép fehér papíroson kívül főleg annak feltűnő olcsósága. Egyelőre az első sorozat 35 kötetben jelent meg es a tetszetős kötetek igen esinos vászonkötésben bátran mérkőzhetnek meg a nagy német könyvkiadók klasszikus kiadásával, mint a Cotta-, Reclam-, Speemann-éival, melyekkel egyébként olcsóság tekintetében is versenyeznek.

A gyűjtemény tartalma: Arany János eredeti művei (a fordítások nélkül) 7 kötetben — Br. Eötvös József szépirodalmi művei (a politikai iratok nélkül) 13 kötetben, — Petőfi Sándor költeményei 2 kötetben, — Tompa Mihály költeményei 2 kötetben, — Tóth Kálmán költeményei 4 kötetben, — Külcsey Ferencz összes művei 7 kötetben.

Az egyes kötetek 20—30 ivnyi terjedelemmel bírnak. További kötetek megjelenése közeli kilátásba van véve. Az első sorozat ára 70 frt, melynek törlesztésére a vállalkozó *Aufrecht és Goldschmied* cég a könyvkedvelőknek igen előnyös feltételeket nyújt.

Remélhető, hogy közönségünk e hazafias vállalatot kellőleg méltányolni es felkarolni fogja. Minden művelt emberre nézve kivánatos ez értékes gyűjtemények megszerzése, mit a kedvező fizetési feltételek lehetővé tesznek.

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. B u d a p e s t. Köszönet a kedves küldeményért. Azokat a „titokzatos“ hieroglifikete mindig szívesen olvassuk es közöljük. Kérünk is belőlők minél gyakrabban.

B o l y g ó. Igéreted beváltását hetek óta hiába várom. A jövő hétre küldhetnél valamint — a vonal fölé.

C s a b a c s ü d r e. November 14-én.
— c h. — a. H e l y b e n. Az Istenért, higgye el már, hogy ön nem született tárcsairónak, vagy legalább ne kívánja, hogy épen mi vezessük be ilyen minőségben a nagy világba.

SZARVASI PIACZ.

Hivatalosan jegyzett piaci árak

1891 október 30-ról.

Búza mm. 10 frt	10.10	Marhahús klgr.	—48
Arpa	5.50	Juhhús	—40
Zab	5.40	Sertéshús	—46
Kukoricza	6.60	Szalonna	—56
		Zsir liter	—60

Napszám:

2 lovas	2.20	Nő ellátással	—30
Férfi ellátással	—40	„ ellátás nélkül	—35
„ ellát. nélk.	—60		

Vasúti menetrend.

Érvényes 1891. június 1-től kezdve

5901.*) sz. 5911. v. 5913. v.

SZARVAS indul:	9:34 d. e.	10:50 d. e.	1:46 d. u.
MEZŐ-TUR érk.	10:20	11:40	2:32

5902*) sz. 5912. v. 5914 v.

MEZŐ-TUR indul:	5:10 d. u.	12:36 d. u.	3:20 d. u.
SZARVAS érk.	5:56	1:22	4:06 d. u.

*) Egyelőre nem közlekedik.

401. gy. 403. sz. 405. sz. 421. v.

ARAD ind:	8:24 d. e.	11:18 d. e.	9:05 este
CSABA érk:	9:24	12:50	10:50
MEZŐ-TUR érk:	10:33	2:42	12:49
„ ind:	9:29	1:15 d. u.	11:05 éj.
„ ind:	10:34	2:50	12:53 7:09 reg.
SZOLNOK érk:	11:19	3:56	2:06 9:06 d. e.
„ ind:	11:27	4:15	2:21
BUDAPEST érk:	1:25 d. u.	7:20 este	5:50 reg.

402. gy. 404. sz. 406. sz. 422. v.

BUDAPEST ind:	1:50 d. u.	8:15 d. e.	9:50 este
SZOLNOK érk:	3:48	11:04	12:53 éj
„ ind:	3:57	11:14	1:05 5:40 d. u.
MEZŐ-TUR érk:	4:42	12:17 d. u.	2:06 7:46 este
„ ind:	4:43	12:24	2:09
CSABA érk:	5:46	1:48	3:33
„ ind:	5:52	2:13	3:53
ARAD érk:	6:52 este	3:45	5:24 reg.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.

Értesítés.

A Békés-Szentandrás takarékpénztár részv. társ. **Szarvasi fiókintézete f. évi november 1-ső napjától kezdve Szarvason, Béliczey-út, Ponyiczky-féle házban**, a szarvasi takarékpénztár azelőtti üzlethelyiségeiben folytatja működését, a „M i k o l a y-féle házból oda költözvén.

A fiókintézet nyitva van **Kedd, Szerda, Péntek és Vasárnapon** délelőtt. Minden üzletnapon kölcsön adatik gyors és méltányos eljárás mellett **váltókra, betáblázásra, folyó-számlákra, kötelezvényre, kézi zálogokra, árúkra, nyers terményekre.** Betétek könyvecskékre átvétetnek 5%-os kamatra, 3 havi felmondási időre betétek átvétetnek 5/20%-os kamattal. — Mindennemű felvilágosításokkal a telep szívesen szolgál.

Szarvason 1891. október 29.

A SZARVASI VÁLASZTMÁNY.

**SZÁLLITHATÓ
MEZEI
VASUTAKAT**

gazdasági, erdészeti és ipari célokra legjobb kivitelben jutányos áron továbbá:

Schlick-féle Mélyítő

és

EGYETEMES ACZÉL-EKÉKET

(SACK-rendszer)

jelentékenyen leszállított áron mellett szállít a

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

9—10

Emlékezzünk kedves halottainkra!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy raktáramat

Mindenszentek napjára

mint a múlt évben, úgy az idén is felszereltem igen izléses kiállítású

SIRKOSZORÚKKAL.

Különösen ajánlhatom az általán kedvelt bádoglevelű koszorukat porcellán virágokkal, úgy szintén koszorukat természetes, szárított és művirágokkal.

Megrendeléseket pontosan, — csomagolást nem számítva eszközöl

Nyácsik Soma utóda

B-Szarvason.

S tegyünk sirjokra diszes koszorut!